

Finansdepartementet

Myndigheten för digital förvaltning
Integritetsskyddsmyndigheten

Uppdrag till Myndigheten för digital förvaltning och Integritetsskyddsmyndigheten att ta fram riktlinjer för användningen av generativ artificiell intelligens inom den offentliga förvaltningen

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för digital förvaltning (Digg) och Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) i uppdrag att ta fram vägledande riktlinjer för användning av generativ artificiell intelligens (AI) inom den offentliga förvaltningen. Digg ska samordna myndigheternas arbete med att ta fram riktlinjerna. Digg ska därutöver genomföra kompetenshöjande insatser i syfte att främja den offentliga förvaltningens användning av AI. Den användning som ska främjas är sådan som är ändamålsenlig och effektiv.

Redovisning av uppdraget ska ske till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 20 januari 2025.

För uppdraget får Digg under 2024 använda högst 3 000 000 kronor som ska redovisas mot det inom utgiftsområde 22 Kommunikationer för budgetåret 2024 uppförda anslaget 2:7 Digital förvaltning, anslagsposten 2 Digital förvaltning. Medlen får även användas för IMY:s kostnader för genomförandet av uppdraget.

För uppdraget får IMY under 2024 även använda högst 700 000 kronor som ska redovisas mot det inom utgiftsområde 22 Kommunikationer för budgetåret 2024 uppförda anslaget 2:7 Digital förvaltning, anslagsposten 2 Digital förvaltning. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Digg senast den 1 december 2024.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2025 till Digg. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Digg.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Närmare om uppdraget

Myndigheterna ska ta fram riktlinjer i syfte att främja att generativ AI används inom den offentliga förvaltningen på ett effektivt, säkert och etiskt sätt. Riktlinjerna ska fungera som en vägledning och ett stöd vid användning av generativ AI för anställda på statliga myndigheter, kommuner och regioner utifrån juridiska, säkerhetsmässiga och etiska perspektiv. För att öka AI-tillämpningen inom den offentliga förvaltningen är det även viktigt att personer i ledningsfunktion har tillgång till det stöd som behövs för att nyttja tekniken. Riktlinjerna ska därför även fungera som ett metodstöd och utifrån juridiska, säkerhetsmässiga och etiska aspekter ge vägledning för verksamheternas bedömningar av om och i så fall hur generativ AI ska användas. I det avseendet ska riktlinjerna även fungera som ett stöd för den offentliga förvaltningen för att dra nytta av generativ AI på ett sätt som främjar innovation och utveckling. Riktlinjerna som tas fram inom ramen för uppdraget ska dock inte rikta sig mot användningen av generativ AI inom utbildning eller forskning. Om myndigheterna finner det lämpligt kan riktlinjerna kompletteras med utbildningsmaterial alternativt en exempelkatalog, för att visa på möjligheterna med att använda generativ AI inom den offentliga förvaltningen.

Verksamheten som bedrivs inom den offentliga förvaltningen är mycket bred vilket innebär att generativ AI redan i dag används i olika grad. Interna riktlinjer eller rekommendationer för generativ AI har tagits fram i olika utsträckning inom olika myndigheter, vilket kan bidra med kompetens och erfarenheter av användning av generativ AI inom offentlig förvaltning. Ändamålen med användningen av generativ AI inom offentlig förvaltning skiljer sig åt mellan olika verksamheter. Dessutom har verksamheterna, beroende på storlek, olika förutsättningar för att på egen hand främja användningen av AI. Myndigheterna ska därför under genomförande av uppdraget föra en dialog med berörda offentliga och privata aktörer.

Arbetet med riktlinjerna ska ta tillvara redan befintliga kunskapsstöd, t.ex. Förtroendemodellen för artificiell intelligens (AI) som förvaltas av Digg. Riktlinjerna ska utgå från gällande bestämmelser och bygga på den statliga värdegrunden i syfte att skapa förtroende, transparens och bygga tillit. I den del vägledningen avser dataskydd tas den fram och beslutas av IMY i egenskap av oberoende dataskyddsmyndighet. Digg ska dock samordna myndigheternas arbete med att ta fram riktlinjerna.

Uppdraget ska vidare bidra till att öka kunskapsnivån kring möjligheter och begränsningar med AI inom den offentliga förvaltningen. Under genomförandet av uppdraget ska Digg erbjuda kompetenshöjande insatser till mindre aktörer inom offentlig förvaltning i syfte att främja förvaltningens ändamålsenliga och effektiva användning av AI. Digg kan t.ex. erbjuda mindre kommuner, regioner och myndigheter stöd i hur de på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt kan använda AI inom sina respektive verksamheter. Insatserna ska syfta till att höja aktörernas grundläggande kunskap om användning av AI och fokusera på åtgärder för en ökad användning av AI med hänsyn till gällande bestämmelser och den statliga värdegrunden. I uppdraget ingår att sprida erfarenheter och information om verksamheter som kan stödjas genom AI samt de förutsättningar som krävs för att använda AI i praktiken. Myndigheten bör i de kompetenshöjande insatserna utgå från befintliga lösningar och kan med fördel främja erfarenhetsdelning mellan verksamheter.

Skälen för regeringens beslut

Digitaliseringspolitikens mål är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Målet för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen är en enklare vardag för medborgare, en öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten (prop. 2021/22:1 utg.omr. 22). Digg har beräknat att Sverige skulle kunna göra stora vinster i form av högre produktivitet, ökade intäkter och minskade felaktiga utbetalningar om AI-teknik skulle användas fullt ut i Sveriges offentliga förvaltning (delrapport i regeringsuppdraget I2019/01416 och I2019/01020).

Potentialen med generativ AI i den offentliga förvaltningen är mångfacetterad. Tekniken kan t.ex. användas i tjänster till medborgarna genom att generera svar på vanliga förfrågningar eller för att sammanfatta stora

mängder information i myndigheternas interna analysarbete. Genom generativ AI kan den offentliga förvaltningen också utveckla nya tjänster som kan vara mer personligt anpassade. Sammantaget kan användningen av generativ AI förbättra service till medborgarna och skapa medborgarnytta. Samtidigt medför användningen av generativ AI också utmaningar, särskilt vad gäller etik, dataskydd och transparens.

Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Digg och Skatteverket fick under 2021 ett uppdrag för att främja offentlig förvaltnings förmåga att använda AI i syfte att stärka Sveriges välfärd och konkurrenskraft (I2021/01825). Uppdraget slutredovisades i januari 2023 och resulterade bl.a. i en samarbetsplattform som uppmuntrar till lärande, delande och vidareutnyttjande av AI-användning inom offentlig förvaltning. I slutredovisningen rekommenderade myndigheterna bl.a. en vidareutveckling av förtroendemodellen för att bibehålla eller öka förtroendet för användningen av AI inom offentlig förvaltning. Digg, E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen fick under 2023 ett uppdrag att stödja kommunernas användning av AI inom socialtjänsten (Fi2023/02301). I uppdraget ingick att erbjuda kompetenshöjande insatser till kommuner, bl.a. utifrån befintliga exempel på AI-användning. Uppdraget redovisades i januari 2024. I slutredovisningen konstaterade myndigheterna att det är viktigt att öka kunskapen om AI samtidigt som det finns ett fortsatt behov av samverkan och erfarenhetsdelning mellan kommuner, med olika aktörer och olika nivåer inom offentlig sektor. Vidare angavs att det finns en efterfrågan på gemensamma lösningar, riktlinjer och rekommendationer för att undvika dubbelarbete och underlätta kostnadseffektivisering. Erfarenheterna och nyttan från det uppdraget är något som regeringen tagit med sig i utformningen av detta uppdrag.

Statskontoret redovisade våren 2024 en egeninitierad granskning av AI-användning inom statliga myndigheter som visade på stor variation i hur långt de har kommit när det gäller användningen av AI (Myndigheterna och AI – En studie om möjligheter och risker med att använda AI i statsförvaltningen, Statskontoret 2024). I rapporten angavs att det finns stora möjligheter att bidra till att öka effektiviteten och rättssäkerheten samt till att förbättra både service och tillgänglighet genom AI-användning. Samtidigt konstaterades att det är en utmaning för myndigheterna att hantera riskerna och tänka strategiskt kring AI. En utmaning som lyftes fram var brist på kompetens om AI bland myndigheterna. Statskontoret pekade vidare på att

det är få myndigheter som har tagit fram styrdokument kopplade till AI eller som gör uppföljningar och utvärderingar.

Den offentliga förvaltningens behov av stöd och riktlinjer när det gäller användningen av AI har därutöver framhållits i rapporter från Riksrevisionen (RiR 2020:22), Ekonomistyrningsverket (ESV 2022:46) och arbetstagarorganisationen Akavia (Akademiker och algoritmer – Hur artificiell intelligens [AI] påverkar arbetsmarknaden för akademiker, Akavia 2023). Sammantaget har flera aktörer pekat på behovet av förvaltningsgemensamt stöd och vägledning kring AI-användning. Därför ger regeringen Digg och IMY i uppdrag att ta fram vägledande riktlinjer för användningen av generativ AI inom den offentliga förvaltningen. Digg ges samtidigt i uppdrag att genomföra kompetenshöjande insatser i syfte att främja den offentliga förvaltningens ändamålsenliga och effektiva användning av AI.

På regeringens vägnar

Erik Slottnér

Camilla Stein

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/DÅ

Finansdepartementet/BA, ESA, SFÖ och K

Utbildningsdepartementet/F, GV, UH och S